

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
95 – ї
підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(присвячена 70-річчю БДМУ)**

17, 19, 24 лютого 2014 року

Чернівці – 2014

УДК 001:378.12(477.85)
ББК 72:74.58
М 34

Матеріали 95 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету – присвяченої 70-річчю БДМУ (Чернівці, 17, 19, 24 лютого 2014 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2014. – 328 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 95 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету – присвяченої 70-річчю БДМУ (Чернівці, 17, 19, 24 лютого 2014 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Івашук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Андрієць О.А.
доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.
доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.
доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.
доктор медичних наук, професор Заморський І.І.
доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.
доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.
чл.-кор. АПН України, доктор медичних наук, професор Пішак В.П.
доктор медичних наук, професор Польовий В.П.
доктор медичних наук, професор Слободян О.М.
доктор медичних наук, професор Ташук В.К.
доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.
доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.
доктор медичних наук, професор Шаплавський М.В.

ISBN 978-966-697-533-4

© Буковинський державний медичний
університет, 2014

виступає важливою складовою фахової підготовки. У процесі теоретико-експериментальних досліджень нами виділено етапи становлення професійної ідентичності майбутніх медичних психологів, підґрунтям для виділення яких виступають дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, зміст освіти, новаторські підходи до професійного становлення фахівців, існуючий досвід навчання майбутніх медичних психологів, результати проведеного експериментального дослідження.

Мотиваційно-інтенціональний етап становлення професійної ідентичності (рис. 1) охоплює доакадемічний етап професійного становлення і включає в себе виникнення мотивації, самодослідження, збір інформації про обрану професію, формування її суб'єктивного образу та очікувань, професійно орієнтоване навчання та саморозвиток. Описані процеси відбуваються під впливом реального соціального контексту (сім'я, школа, оточення друзів, медіа-простір тощо), що впливає як на формування мотивації, так і на характер конкретних, спрямованих на професію, дій індивіда.

Рис. 1. Перший етап становлення професійної ідентичності

Наступний етап становлення професійної ідентичності – накопичувально-екстеріоризаційний (рис. 2) включає в себе академічну професійну підготовку (традиційне навчання та цілеспрямовані впливи) і спрямований на професійно-орієнтований особистісний розвиток, отримання відповідних професійних знань, умінь та практичних навичок, пошуки зразків для наслідування, входження особистості у професійну спільноту, отримання зворотного зв'язку, підтримки, рефлексії та формування уявлення про себе як професіонала. Успішному проходженню через цей етап становлення професійної ідентичності сприяє гармонійне поєднання саморозвитку, традиційного навчання та спеціально організованого професійно орієнтованого навчання.

Рис. 2. Другий етап становлення професійної ідентичності

Наступний етап становлення професійної ідентичності – інтеріоризаційний (рис. 3) – найчастіше реалізується на післядипломному рівні (інтернатура, перші роки самостійної професійної діяльності), хоча за сприятливих умов може розпочинатись уже на старших курсах. Передбачає інтеріоризацію накопичених у процесі навчання професійних знань та досвіду, активну кристалізацію та узгодження усіх складових професійної ідентичності – ставлення до себе як до професіонала, ставлення до професії та ставлення до професійної спільноти. Успішна інтеріоризація забезпечує безконфліктність та стійкість ідентичності, не позбавляючи при цьому особистість гнучкості та готовності до розвитку й змін.

Рис. 3. Третій етап становлення професійної ідентичності

Підвищенню ефективності формування професійної ідентичності сприяє реалізація міжпредметної інтеграції, що відображає системність професійної діяльності майбутнього медичного психолога, або так званий, інтегративний підхід. Даний підхід посилює зв'язки між теоретичними знаннями і практичними вміннями й навичками, професійним та особистісним розвитком, що, в свою чергу, сприяє становленню висококваліфікованого професіонала.

Бронських С.В. ЕВФЕМІЗМІЗАЦІЯ ЯК СПОСІБ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ: НА МАТЕРІАЛІ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Кафедра іноземних мов

Буковинський державний медичний університет

Розвиток термінології – постійний процес, який проявляється на різних рівнях її формування. У рамках когнітивного підходу стоматологічна термінологія постає як «специфічна скарбниця», що відображає етапи становлення стоматології як науки в цілому.

У основі явища евфемізму лежать: глибоко архаїчні пережитки мовних «табу» (заборон вимовляти прями найменування таких небезпечних предметів і явищ, як, наприклад, богів, хвороб або мертвих, оскільки акт назви, згідно дологічного мислення первісної людини, може викликати саме явище) - такі евфемізми типу: «нечистий» замість «чорт», «покійний», «небіжчик»; чинники соціальної діалектології.

На кожному етапі розвитку терміносистеми виникають невирішені проблеми та дискусії. Для вирішення таких термінологічних проблем іноді необхідний тривалий період часу. Прикладом такого тривалого становлення можуть служити евфемістичні терміни як «заяча губа» і «вовча паща» в стоматологічній хірургії, які відображають природжені дефекти особи. Вони можуть виникати у одного з 1000 новонароджених і проявлятися наскрізною щілиною губ і піднебіння. Аж до середини ХХ століття і в спеціальній літературі, і в лікарській мові були поширені терміни «заяча губа» і «вовча паща». Їх виникнення приписують «батькові хірургії», паризькому лікарю Амбруаз Паре (ХVI століття), який помітив, що, наприклад, у зайців губа розділена по краю на три частини. Це – образні терміни, але в них немає повної морфологічної схожості з дефектами у людей – так у вовка піднебіння хоч і високе, але немає щілини. Крім того, терміни, пов'язані з цими каліцтвами, травмують психіку людей – самих хворих, їхніх батьків і родичів. Евфемістичні терміни, тим не менш, у великій кількості використовуються в термінології. Вони часто відмежовані з синхронної точки зору від загальноновживаних слів національної мови. Це пояснюється як історичними причинами: тим, що медицина опинилася серед «вільних наук», що вивчалися в середньовічних університетах, де загальноприйнятими мовами були латинська і грецька, так і деонтологічними міркуваннями – хворий не завжди повинен знати особливості діагнозу та передбачуваної терапії. Хронологічний фактор також відіграє певну роль у формуванні медичної термінології. Етимологія давньогрецьких і латинських термінів, які використовуються в медицині, показує, що в античний період в якості термінів використовувалися слова, запозичені із загальноновживаної мови.

Отже, термінотворення у сфері стоматології як процес вторинної номінації можна представити як евфемізацію і вона доводить творчу силу мови і її здатність до варіативності.

Bureiko N.M.

UKRAINE ON THE EVE OF SUMMIT IN VILNIUS: WHO WE ARE AND WHERE WE GO

Department of Psychology and Social Science

Bukovinian State Medical University

One of the most significant moments in the newest history of Ukraine that should be paid a great attention by Ukrainian political establishment is the year 2013 that is the year of so-called «civilization choice» for Ukraine that will define features of its development for the future. Summit in Vilnius – the third Eastern Partnership summit – planned for November 28-29 is one of the most expected and discussed events in the field of

international relational and political science as Ukraine is expecting the Association Agreement signing with the European Union there.

This topic is of a great interest for international and Ukrainian students who are aware of the current political situation in Ukraine – both internal and external – and are willing to discuss the mentioned issue during the extra-curricular hours of studying. The proposed abstract of the research considers the main choice faced Ukraine on the eve of Summit in Vilnius. It is aimed at foreign students' formation of the general idea of the objective realities concerning integration strategies of Ukraine. Its main statements also may be used for Ukrainian students' classes on history of Ukraine and political science. The author defines the following tasks of the proposed research: 1) to consider the background for the foreign policy choice faced Ukrainian political establishment, its preconditions and historical roots; 2) to analyze the alternatives for the mentioned choice within the integration initiatives existing for Ukraine: the EU or the Customs Union; 3) to underline the significance of the European vector for Ukraine.

The object of study is foreign policy of Ukraine in terms of integration processes at the current period. The subject is the main choice concerning Ukrainian foreign policy vector that is to be made in autumn 2013 in Vilnius. According to the defined tasks, object and subject as for the theoretical approach to the research we consider *Complex Interdependence (CI) Theory* developed by Robert Keohane and Joseph Nye as the concept to be applied for the Ukrainian context research in terms of relations in the geopolitical triangle the European Union – Ukraine – Russian Federation.

The geopolitical position of Ukraine has always determined peculiarities of its foreign policy vectors and the potential allies and posed a choice of integration strategies in political, economic, social and cultural areas. Looking back to the historical roots, the main two vectors – East and West – are arising which still Ukrainian leading political establishment faces. After Ukraine proclaimed its independence on August 24, 1991, Ukrainian official political line was turned to the West, adherent to European and Euro-Atlantic integration, distinguished it among the key national interests. Admittedly, the Atlantic component of the integration was excluded from the Ukrainian foreign policy priorities, but the European one is still being kept and assigned in the main Ukrainian national law providing foundations for domestic and foreign policy of Ukraine. Meanwhile at the current moment the alternative between two vectors – western and eastern – is still arising and most probably stronger than ever before. The most-discussed choice faced by Ukraine can be expressed as the following: *the European Union and the Eurasian Union*. And if the European Union is an initiative with long democratic western traditions and well-defined values, the Eurasian Union is a „soon to be created” project that has been launched with the first step of integration within the post-soviet area – the Customs Union. As the President of Ukraine, Victor Yanukovich said „Ukraine lies between two monsters – the European Union and Russia”.

The warm welcome to the Customs Union was addressed to Ukraine, transforming into the perspective to become an equal partner in the Eurasian Union after 2015. Since August of 2013 this warm welcoming has changed mostly to threats and challenges. By implementing trade sanctions against Ukraine in August 2013 and blocking import of Ukrainian goods, official Moscow demonstrated possible consequences of Vilnius summit for Ukraine.

Whereas signing the for Ukraine would be a symbolic insurance against coming back to Russia's sphere of influence, as many experts consider. Also the agreement could be an instrument for Ukraine's modernization and deep economic integration into the single market of the EU. The significance of the document signing in Vilnius is also defined by the fact that it wouldn't be just an agreement concerning the liberalization in trade of goods – it's going to be a „deep and comprehensive” agreement providing also the liberalization of services trade and capital movements and to a certain extent – the labour movement. It is also providing a major adaptation to the European regulatory legislation in Ukraine in the areas of transport, energy, services, agriculture, etc. And what is of the greatest significance, the agreement between the EU and Ukraine will be based on the recognition of the European identity of Ukraine.

Вахоцький М.М.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ ПОЗИТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВИ АМЕРИКАНСЬКОГО СВІТОСПРИЙНЯТТЯ

Кафедра іноземних мов

Буковинський державний медичний університет

Позитивне мислення визначають як ментальне ставлення, спрямоване на думки, слова та образи, що сприяють щастю, оптимізму, здоров'ю, радості та успішному завершенню будь-якої дії чи ситуації. Воно набуло популярності у США і стало американською переважаючою емоційною ідеологією, соціально очікуваною та прийнятною поведінкою. Якщо культуру у широкому розумінні розглядати як запрограмовану модель колективної поведінки, позитивне мислення можна вважати американським „культурним сценарієм”.

Позитивне мислення – це вміння людини перетворювати мінуси у будь-якій життєвій ситуації в плюси. Раніше таких людей називали оптимістами, і це вважалося вродженою якістю людини. Зараз же позитивне мислення, завдяки вільному доступу до літератури з даної тематики, може виховати в собі практично будь-яка людина. Також пріоритетним такий тип мислення вважається в діловій сфері, оскільки люди, які мають його, працюють з більшою продуктивністю.

Особливості англійської мови Америки та її культури, які є винятково важливими для тих, хто вивчає цю мову, є результатом більш ніж 300-річної історії, що розпочинається у 1620 році з прибуттям пілігримів на кораблі *Mayflower*. На новому континенті, куди вони втекли з рідних місць від тиранії і релігійних переслідувань, їм довелося починати життя з нуля.

Американська ментальність вже давно є предметом пильної уваги великого числа мислячих людей у Старому і Новому Світі. Одним із таких людей в останні 50 років був досить впливовий протестантський активіст – нью-йоркський пастор *Норман Вінсент Піл*, книга якого *“The Power of Positive Thinking”* (“Сила позитивного мислення”), видана в 1952 році, стала відразу бестселером, а її назва – крилатою фразою. Згідно з автором цієї книги, в американцях з раннього дитинства закладені віра в силу “позитивного мислення”, оптимістичний настрій і доброзичливе відношення до людей. Так, бувають в житті скрутні ситуації, але, зрештою, *everything will work out*, все налагодиться, все буде добре. Американці намагаються закріпити в мові своє оптимістичне ставлення до життя. Якщо людина ледь не відправилася на той світ, то вона пройшла кризу “життєстверджуюче випробування” (*a life-affirming experience*). Товари, які ледь удається продати за півціни, називають не “неліквідами”, а “не найбільш оптимальним асортиментом”: *minor flaws / imperfections / defects*.

Привітши свого маленького синочка на дитячий майданчик, американська мама не каже йому: “Дивися, не впади”, “Обережно, не забруднився”, а відпускає його з побажанням: “*Have fun*” (“Розважайся!”), “*You can do it!*” (“Ти зможеш, давай!”).

Труднощі – не привід для відчаю; це – виклик, який треба зустрічати з відкритим забралом. Те, що все в житті можна виправити, точно передається і фразою *Скарлетт О'Хара* у фільмі знятому за знаменитим романом *Маргарет Мітчелл “Gone with the Wind”* (“Віднесені вітром”): “*Tomorrow is another day*” (“Новий день – інші турботи”, “Завтра буде новий день”). Підтекст у цій фразі був, звичайно, життєстверджуючим: завжди знайдеться рішення, здатне виправити будь-яке положення, все залежить від самої людини.

Мовний пласт, що з'явився у англійській мові американців і пов'язаний з “позитивним мисленням” вартий уваги лінгвістів і їхнього детального вивчення. Такі дослідження допомогли б тим, хто збирається використовувати свої знання англійської мови для спілкування з американцями.

В основі когнітивної моделі концепту “позитивне мислення” лежить лексема *positive* “позитивний”, яку словник визначає як *optimistic, confident, helpful, forward-looking, beneficial, effective, useful, progressive, productive, worthwhile, constructive, pragmatic, supportive, promising, welcome, encouraging* та ін. Густа лексико-семантичних засобів передачі концепту позитивного мислення свідчить про його важливість у системі світосприйняття. Отже, лексема *positive* виконує своєрідну роль гіпероніма у наступній парадигмі семантично споріднених значень: *hopeful; buoyant; sanguine; practical; efficacious; favorable; enthusiastic; good; approving; reassuring; corroborative; affirmative; certain; sure; convinced; satisfied; assured; doubt; definite; real; clear; firm; direct; active; actual; decisive; clear-cut; perfect; right; good; pleasing; favorable; heartening*.

Культуру, у широкому смислі, трактують як процес, спосіб сприйняття, інтерпретації, відчуття та перебування у світі. Попередньо зібраний емпіричний матеріал свідчить про те, що позитивне мислення “вплетене” у зразки мовної поведінки, починаючи від дітей початкової школи та закінчуючи промовами президентів.

Отже, як свідчать матеріали дослідження, ідеологія позитивного мислення формує сприйняття людиною світу і розуміння суспільства, а також особливим чином регулює соціальні практики та взаємовідносини у соціальному світі.

Вилка Л.Я., Гелецька А.І.

МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОСНОВА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Кафедра суспільних наук та українознавства

Буковинський державний медичний університет

Приведення освітньої системи України у відповідність до європейських стандартів є першочерговим та одним із стратегічних завдань у ході реформування вищої освіти. Це вимагає реалізації нових принципів організації навчального процесу, актуалізації змісту освіти, застосування нових технологій навчання, формування нового типу відносин між викладачем і студентом та ін. В цьому контексті особливого значення серед новітніх технологій навчання набуває метод проектів.

Метод проектів в освіті – це дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності студентів, розвитку креативності і одночасно формування певних особистісних якостей. Три «кита», на яких тримається ця технологія, це – самостійність, діяльність, результативність. Метод проектів відноситься до технологій, які присвячені особистісно-орієнтованому підходу в навчанні української мови як іноземної. Метод проектів дозволяє більш ефективно здійснювати основну мету навчання української мови як іноземної – формування і розвиток комунікативної компетенції, а саме навчання практичному володінню українською мовою як іноземною. Проектна робота допомагає подолати прогалину між вивченням мови та користуванням нею, заохочуючи студентів до того, щоб вони вийшли за межі аудиторії ВНЗ та перенеслися у практичне середовище. Ось чому вона є цінним способом реального використання комунікативних умінь, набутих в аудиторії. На відміну від традиційного вивчення мови, де всі завдання